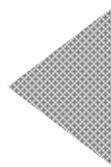

بررسی میزان تمایل افراد جویای کار به انجام فعالیت‌های تعاونی و عوامل تأثیرگذار بر آن در شهرستان شیراز

سید روح الله موسوی^۱

مصطفی تیموری^۲

علی شمس‌الدینی^۳

(تاریخ دریافت ۹۴/۶/۲۰ - تاریخ تصویب ۹۴/۱۰/۲۰)

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی میزان تمایل افراد جویای کار به انجام فعالیت‌های تعاونی و عوامل تأثیرگذار بر آن در شهرستان شیراز بود. جامعه آماری تحقیق، افراد جویای کار مراجعه‌کننده به مراکز کاریابی شهرستان شیراز بودند که با توجه به زمان و بودجه از بین آنها تعداد ۷۰ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب و اطلاعات مورد نیاز با استفاده از تکنیک پرسشنامه جمع‌آوری گردید. روایی محتوایی پرسشنامه نیز با نظرخواهی از کارشناسان و استادان مرتبط با موضوع و پایایی ابزار پژوهش نیز با انجام آزمون مقدماتی و از طریق تکمیل ۲۰ پرسشنامه در بین جامعه آماری مورد تأیید قرار گرفت. ضریب آلفای کرونباخ قسمت‌های مختلف پرسشنامه بین ۰/۷۲ تا ۰/۸۱ به دست آمد که نشان از قابلیت پایایی پرسشنامه دارد. داده‌های گردآوری شده با استفاده

۱- کارشناسی ارشد مدیریت توسعه از دانشگاه صنعتی اصفهان و مدرس دانشگاه (نویسنده مسؤول)، Mousavi336@yahoo.com

۲- دکتری توسعه کشاورزی از دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران.

۳- استادیار دانشگاه آزاد اسلامی مرودشت.

از نرم افزار SPSS و روش‌های آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج آمار توصیفی حاکی از آن است که میانگین سن افراد جویای کار ۲۹/۵ سال بوده، ۶۴/۳ درصد افراد مورد مطالعه مجرد و ۳۵/۷ درصد آنها متأهل بوده‌اند. ۵۵ درصد افراد مورد مطالعه مرد و ۴۵ درصد آنها زن بوده‌اند. بیشترین فراوانی مربوط به افراد با مدرک تحصیلی فوق لیسانس بوده و کمترین فراوانی به افراد با مدرک لیسانس تعلق داشته است. بر مبنای یافته‌های تحقیق، در مجموع افراد مورد مطالعه نظر مساعدی نسبت به بخش تعاون و انجام فعالیت‌های اقتصادی در بستر نظام تعاونی دارند. بین سن پاس‌خگویان، سطح تحصیلات، نگرش و دانش آنها نسبت به بخش تعاون با تمایل آنها نسبت به انجام فعالیت‌های تعاونی ارتباط معنی‌داری وجود دارد. همچنین نتایج رگرسیون چندگانه نشان داد که متغیر سطح تحصیلات، تأثیرگذارترین متغیر بر گرایش پاس‌خگویان نسبت به انجام فعالیت‌های تعاونی بوده است.

واژگان کلیدی: استان فارس، اشتغال، تعاون، گرایش، نگرش.

مقدمه و بیان مسأله

رشد روز افزون جمعیت، پایین بودن ظرفیت‌های تولید و عملکرد نامطلوب نظام آموزشی عالی در تربیت نیروی انسانی ماهر و کارآموزده باعث به وجود آمدن بحران بیکاری در دهه اخیر شده و اذهان را به این فکر واداشته است که برای ساماندهی اقتصادی و کاهش بیکاری، برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌ها باید در چه جهتی صورت گیرد (احمد پورداریانی، ۱۳۸۶: ۳). چالش اشتغال یا موضوع بیکاری نه فقط یکی از مهمترین مسائل اجتماعی روز در کشور به شمار می‌آید بلکه با توجه به میزان رشد جمعیت در دو دهه گذشته می‌توان آن را مهمترین چالش چند دهه آینده نیز به حساب آورد (زاهدی مازندرانی، ۱۳۸۳: ۲۸). بیکاری یکی از بزرگترین پیامدهای ناپسند در کشورهای توسعه نیافته و در حال توسعه است که از یک سو، به عنوان مشکل ناشی از توسعه نیافتگی خودنمایی می‌کند و از دیگر سو، همچون مانعی بزرگ بر سر راه توسعه قرار می‌گیرد و خود سرآغاز بسیاری از مشکلات و ناهنجاری‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی می‌شود. با توسعه آموزش عالی در کشور بویژه در دو دهه گذشته، جمعیت فارغ‌التحصیلان مراکز آموزش عالی با رشدی فزاینده افزایش یافته است. طبق آمارها سالانه ۲۷۰ هزار دانش‌آموخته

دانشگاهی وارد بازار کار می‌شوند، اما ظرفیت بازار کار پاسخگوی جذب این شمار از دانش‌آموختگان نیست (بارانی و همکاران، ۱۳۸۸: ۷۸-۷۷). از سویی با توجه به سیاست‌های دولت مبنی بر کاهش و تعدیل نیروی انسانی در دستگاه‌های دولتی، زمینه‌ای برای جذب دانش‌آموختگان توسط دولت وجود نداشته و ضرورت دارد راهکارهای بدیلی برای اشتغال دانش‌آموختگان در مشاغل غیردولتی فراهم شود. یکی از راه‌های عملی در جهت کاهش نرخ بیکاری به خصوص در میان قشر تحصیلکرده دانشگاهی، تعاون و همکاری میان افراد در قالب شرکت‌های تعاونی است. تعاونی‌ها در ایجاد اشتغال، کاهش نرخ تورم، توسعه مشارکت‌های جمعی و تأمین عدالت اجتماعی و اقتصادی نقش مؤثری دارند. در مقایسه با تشکل‌های دولتی، تعاونی‌ها دارای بهره‌وری بیشتر و ضایعات کمتر هستند و در مقایسه با بخش خصوصی از دموکراسی اقتصادی و توزیع عادلانه ثروت و درآمد برخوردارند. بنابراین در میان سه بخش تعاونی، دولتی و خصوصی، تعاون و شرکت‌های تعاونی می‌توانند بستر مناسبی برای اشتغال فارغ‌التحصیلان و جذب آنها باشند (طهماسبی گنجور، ۱۳۸۴: ۷۸).

در شرایط حاضر اهمیت ایجاد اشتغال با توجه به جمعیت و نرخ رشد بیکاری از سویی، و نقش اقتصادی تعاونی‌ها در کنار ارزش‌های انسانی تعاون، همچون عدالت، انصاف، همبستگی، مشارکت اعضا و... از سویی دیگر، لزوم توجه و برنامه‌ریزی دقیق‌تر در زمینه ایجاد تعاون و اشتغال‌زایی را بدیهی می‌سازد (کولتر^۱، ۲۰۰۵). امروزه این اعتقاد وجود دارد که توانمندسازی افراد با ایجاد تعاونی‌های کارآفرین و اشتغال‌زا، رهیافت بسیار کارآیی در کشورهای در حال توسعه بوده که نتیجه آن رشد اقتصادی و اشتغال‌زایی تعاونی‌ها را به همراه خواهد داشت (فولتن^۲، ۱۹۹۹، کولتر، ۲۰۰۵). درست است که تعاونی‌ها در عرصه فعالیت‌های نظام سرمایه‌داری تحت فشارهای شدید می‌باشند، با این حال تعاونی‌ها می‌توانند در ارتباط با همین نظام سرمایه‌داری اشتغال‌زا باشند و اهمیت وجودی خود را اثبات کنند (لهسائی‌زاده، ۱۳۸۴: ۵۱).

بررسی تاریخ زندگی انسان نیز حاکی از وجود گرایش فطری به همکاری و تعاون جهت رفع نیازهای اساسی و تأمین زندگی سالم اجتماعی می‌باشد. در واقع تعاون به مفهوم همکاری و

۱-Coulter

۲- Fulton

همیاری، بخشی از فرهنگ ملت است.

با توجه به همین گرایش فطری، شناخت آگاهانه و گرایش مثبت کارجویان خصوصاً فارغ‌التحصیلان دانشگاهی از مزایای بخش تعاون و انجام کارهای جمعی برای دستیابی به اهداف بزرگ، از مهمترین مباحثی است که می‌بایست مورد توجه قرار گیرد. چون گرایش فارغ‌التحصیلان به بخش تعاون و اقدام آنان برای تشکیل تعاونی از طرفی موجب تقویت و گسترش بخش تعاون و افزایش ضریب رقابت‌پذیری این بخش در مقایسه با سایر بخش‌های اقتصادی گردیده و از طرف دیگر بحران بیکاری و پیامدهای ناخوشایند این معضل را در جامعه کاهش می‌دهد. بنابراین با توجه به اهمیت موضوع، تحقیق حاضر در پی آن است که مشخص نماید کارجویان تا چه اندازه با بخش تعاون آشنا بوده، میزان گرایش آنها به انجام فعالیت‌های تعاونی به چه میزان می‌باشد و چه عواملی بر گرایش مثبت ایشان به این موضوع مؤثر است، تا بر مبنای آن زمینه مناسبی برای برنامه‌ریزی جهت توسعه فعالیت‌های اشتغالزا در قالب تعاونی فراهم آید. به عبارتی هدف این تحقیق آنست تا ضمن مشخص نمودن میزان گرایش کارجویان به انجام فعالیت‌های تعاونی در شهرستان شیراز، به بررسی زمینه‌ها و عوامل مؤثر بر گرایش این افراد به اشتغال در این بخش پرداخته و نهایتاً با شناسایی راهکارها و ارائه پیشنهادها لازم در این خصوص به رفع بیکاری جامعه کمک نماید.

اهداف تحقیق:

پژوهش حاضر اهداف ذیل را دنبال می‌کند:

- بررسی میزان تمایل افراد جویای کار به انجام فعالیت‌های تعاونی و عوامل تأثیرگذار بر آن در شهرستان شیراز؛
- ارزیابی گرایش (تمایل) کارجویان به انجام فعالیت‌های تعاونی؛
- ارزیابی نگرش کارجویان نسبت به انجام فعالیت‌های تعاونی؛
- بررسی ارتباط بین ویژگی‌های فردی کارجویان و گرایش آنها به انجام فعالیت‌های تعاونی؛
- بررسی ارتباط بین ویژگی‌های اجتماعی کارجویان و گرایش آنها به انجام فعالیت‌های تعاونی؛
- بررسی ارتباط بین ویژگی‌های اقتصادی کارجویان و گرایش آنها به انجام فعالیت‌های تعاونی.

پیشینه تجربی تحقیق

عباسی و قورچیان (۱۳۸۸)، نشان دادند مجموعه عوامل متنوعی نظیر آگاهی نسبت به فرصت‌ها و زمینه‌های شغلی، آشنایی با نحوه تشکیل شرکت تعاونی و آگاهی از پتانسیل‌ها و قابلیت‌های بخش تعاون، آشنایی با حمایت‌های دولت از بخش تعاون، وجود انگیزه قوی در دانش‌آموختگان برای کسب درآمد بیشتر، در روند شکل‌گیری تعاونی‌ها تأثیر دارند.

نتایج مطالعه صابری‌فر (۱۳۹۱)، نشان داد که آگاهی افراد از مزایا و منافع شرکت‌های تعاونی و نگرش آنها نسبت به این نهاد، به محل زندگی، گروه سنی، میزان تحصیلات، وضعیت معیشت و شغل آنها وابسته است.

مهران‌فر (۱۳۸۴) و فرزین‌فر (۱۳۸۴)، در دو تحقیق جداگانه ارائه تسهیلات حمایتی به موقع و به اندازه را به عنوان یک عامل اصلی در شکل‌گیری تعاونی‌ها به ویژه برای کسانی که از توانمندی‌های مالی برخوردار نیستند (که عمده دانش‌آموختگان دانشگاهی را نیز در بر می‌گیرد) مورد تأکید قرار داده‌اند.

مزروقی (۱۷۹)، در مطالعه خود به بررسی نقش تشکلهای تعاونی در افزایش اشتغال و رشد اقتصادی استان خوزستان پرداخت. نتایج تحقیق وی نشان داد بهترین روش برای افزایش مشارکت بخش غیردولتی در فعالیتهای اقتصادی، افزایش تشکلهای تعاونی به خصوص تعاونی‌های صنعتی و کشاورزی می‌باشد و باید با حل مسائل بخش تعاونی و فراهم آوردن شرایط مناسب برای فعالیت در این بخش، زمینه دستیابی به افزایش اشتغال و رشد اقتصادی را فراهم کرد.

نجفی (۱۳۸۸)، در مطالعه‌ای به بررسی تجربیات جهانی در زمینه نقش تعاونی‌ها در کاهش فقر و اشتغال‌زایی پرداخته است. نتایج مطالعه وی نشان داد که در برنامه‌ریزی برای مقابله با فقر و اشتغال‌زایی، ایجاد تعاونی بدون در نظر گرفتن شرایط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، جلب اعتماد اعضاء و مدیریت توانمند از طریق جذب نیروهای کارآمد، به تنهایی نمی‌تواند مؤثر باشد.

جباری (۱۳۸۹)، در مطالعه خود به بررسی نقش تعاونی‌های کشاورزی در ایجاد اشتغال و تولید در استان فارس با استفاده از مدل رگرسیون فازی پرداخت و نشان داد در تعاونی‌های گاوداران وام‌های اعطایی در حد متوسط و تنوع محصولات تولیدی به طور خیلی زیاد، بر اشتغال اعضا اثر داشته و سایر متغیرهای مورد بررسی اثری بر اشتغال‌زایی از دیدگاه اعضاء نداشته‌اند.

در تحقیق نیازی و همکاران (۱۳۹۰)، این نتایج به دست آمد: بین نگرش زنان و مردان به تعاون و تعاونی‌ها تفاوت معنی‌داری وجود ندارد. با افزایش سن پاسخگویان، شاهد افزایش میزان نگرش مثبت به تعاون هستیم. متأهلین نسبت به مجردان نگرش مثبت‌تری به تعاون و تعاونی دارند. با افزایش فردگرایی در فرد، نگرش مثبت آنها نسبت به تعاون کاهش می‌یابد.

نتایج مطالعه شهبازی (۱۳۸۷)، نشان داد بین متغیرهای مستقل (مشارکت اجتماعی، اعتماد اجتماعی، انسجام اجتماعی، ارضاء نیازها و ویژگی‌های فردی به جزء سن و درآمد) و متغیر وابسته (گرایش دانشجویان به عضویت در تعاونی‌های اشتغال) رابطه معنی‌داری وجود دارد.

صمدی (۱۳۸۹)، در بررسی راه‌های توسعه کارآفرینی و اشتغال‌زایی در بخش تعاون و عوامل مؤثر بر آن، به این نتیجه رسید که عوامل ساختاری (درون شرکتی) تأثیر بیشتری نسبت به عوامل زمینه‌ای و رفتاری دارند.

اردکانی و همکاران (۱۳۸۷)، در تحقیقی با عنوان "موانع کارآفرینی و اشتغال در تعاونی‌ها" به این نتیجه رسید که موانع قانونی، فنی و تکنولوژیکی، اداری، فرهنگی و مالی به ترتیب مهمترین موانع اشتغال و کارآفرینی در بخش تعاون می‌باشند.

علی پور و دهقانی (۱۳۹۱)، در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که بین میزان رضایت از رشته تحصیلی، میزان آشنایی با تعاونی‌ها و نگرش دانشجویان نسبت به فعالیت در قالب تعاونی‌های کشاورزی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

بر اساس پژوهش‌های گوانتان^۱ (۲۰۰۰)، وجود قوانین و مقررات دست و پاگیر برای دریافت وام، تجارب اندک اعضاء در مسائل بازرگانی و تجاری، نبود راهبرد مشخص، مدیریت نامناسب و ضعف ساختاری، از جمله موانع فراروی تعاونی‌هاست.

بر اساس یافته‌های وونگ و همکاران^۲ (۲۰۰۵)، داشتن تجربه شغلی، آشنایی با پیچیدگی‌های فرآیند کسب و کار، ضرورت پرداختن به ابعاد مختلف فعالیت‌ها و تکمیل تخصص‌های مورد نیاز از طریق فعالیت‌های جمعی در توسعه تعاونی‌ها و شرکت‌های تعاونی مؤثر می‌باشد.

۱- Guinnane

۲- Wong et al.

کالیندو^۱ و همکاران (۲۰۱۱)، اثر ویژگی‌های فردی را در تصمیم به خود اشتغالی در آلمان بررسی کردند و به این نتیجه رسیدند که گرایش، یکی از مهمترین ویژگی‌های فردی است که نقش مهمی در خوداشتغالی ایفا می‌کند. همچنین ژوهانیسون^۲ (۱۹۹۸)، ویژگی‌های فردی دانش‌آموختگان را در شکل‌گیری کسب و کارهای جمعی مؤثر می‌داند.

براساس نتایج تحقیق توماس^۳ (۲۰۰۰)، روحیه کارآفرینی جمعی و مشارکت‌پذیری یکی از مؤلفه‌های اساسی در شکل‌گیری و توسعه شرکت‌های تعاونی معرفی شده است.

بیکفورد و همکاران^۴ (۱۹۸۷)، در پژوهشی با عنوان "تحلیل اقتصادی از تأثیرات برنامه‌های توسعه اقتصادی فدرال بر اشتغال محلی" نشان دادند ارائه کمک‌های بلاعوض و وام از عوامل مؤثر در اشتغالی است.

روش شناسی

در مورد روش تحقیق تا کنون نظرات و دیدگاه‌های متفاوتی عنوان شده است (ظهوری، ۱۳۷۸: ۴۴). علیرغم این، با توجه به روش‌های چهارگانه دیدگاه تئوری‌پردازی، یعنی بسط یا بهبود تئوری‌های موجود، مقایسه دیدگاه‌های تئوریک مختلف، بررسی پدیده‌ای خاص با استفاده از دیدگاه‌های تئوریک مختلف و بالاخره بررسی پدیده‌ای مستند و تکراری در محیط و شرایطی جدید (فیلدمن^۵، ۲۰۰۴). روش تحقیق حاضر با توجه به ماهیت موضوع از نوع پژوهشی کمی و به لحاظ هدف از نوع کاربردی است. زیرا در پی توسعه دانش کاربردی در یک زمینه خاص است. همچنین این تحقیق از نظر کنترل متغیرهای تحقیق، از نوع توصیفی و همبستگی می‌باشد که به طریقه پیمایشی انجام شده است. توصیفی از آن جهت که تلاش در توصیف نگرش و تمایل افراد جویای کار به تعاون و شرکت‌های تعاونی و عوامل تأثیرگذار بر آن در شهرستان شیراز دارد و تحلیلی، زیرا به تحلیل روابط بین متغیرهای مستقل و وابسته می‌پردازد. همچنین بر اساس

۱- Caliendo

۲- Johannisson

۳- Thomas

۴- Bickford and et al.

۵- Feldman

ماهیت و روش با توجه به اینکه روش جمع‌آوری داده‌ها در پژوهش حاضر به صورت میدانی بوده و اطلاعات مورد نیاز از طریق تدوین و تکمیل پرسشنامه، جمع‌آوری و مورد استفاده قرار گرفته است، می‌توان این تحقیق را از نوع پیمایشی دانست.

جامعه آماری تحقیق افراد جویای کار مراجعه کننده به مراکز کاریابی شهرستان شیراز بودند که پس از انجام تست اولیه، تعداد حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران به تعداد ۷۰ نفر محاسبه شد و بر این اساس با توجه به بودجه و هزینه‌های تحقیق، تعداد ۷۰ پرسشنامه در مراکز کاریابی شهرستان شیراز تکمیل گردید.

جمع‌آوری اطلاعات در این تحقیق از طریق مراجعه مستقیم پژوهشگر به پاسخگویان و ارائه پرسشنامه به آنها انجام گرفته است. تهیه و تکمیل ابزار مورد استفاده در این پژوهش (پرسشنامه)، مراحل زیر را سپری نمود: ابتدا گویه‌های مورد نظر با استفاده از ادبیات پژوهش انتخاب گردید. پرسش‌های مربوط به مشخصات فردی به روش باز و پرسش‌های مربوط به شناسایی عوامل تأثیرگذار بر تمایل افراد جویای کار به بخش تعاون به روش بسته تهیه شد. پرسشنامه مشتمل بر بخش‌هایی شامل: ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای کارجویان، ویژگی‌های اقتصادی آنان، منابع کسب اطلاعات در مورد شرکت‌های تعاونی، دانش افراد جویای کار پیرامون تعاون، نگرش و گرایش افراد جویای کار نسبت به انجام فعالیت‌های بخش تعاون، نیز دیدگاه پاسخگویان در خصوص کارکردهای نظام تعاون در اشتغال دانش‌آموختگان و ... بود که توسط پژوهشگران تدوین و طراحی گردید. سپس پرسشنامه طراحی شده به منظور اطمینان از روایی ظاهری و محتوایی، توسط گروهی از کارشناسان و متخصصان مربوطه مورد بررسی قرار گرفته و اصلاحات لازم اعمال گردید. در مرحله بعد از راه مصاحبه با تعدادی از نمونه آماری، مورد اصلاح و بازبینی دوباره قرار گرفت. به منظور برآورد پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. برای این منظور، تعداد ۳۰ نسخه از پرسشنامه توسط بخشی از جامعه آماری پژوهش تکمیل و پس از داده‌پردازی، ضریب آلفای کرونباخ برای متغیرها محاسبه شد. ضریب آلفای کرونباخ قسمت‌های مختلف پرسشنامه بین ۰/۷۲ تا ۰/۸۱ به دست آمد که نشان از قابلیت پایایی پرسشنامه دارد.

پس از تکمیل و جمع‌آوری پرسشنامه‌ها، همگی آنها کدگذاری شد. سپس داده‌های آنها وارد بانک داده‌های نرم‌افزارهای SPSS گردید. در مرحله بعد اطلاعات به دست آمده به کمک روش‌های آماری ضریب همبستگی، مقایسه میانگین و رگرسیون چندگانه و با استفاده از نرم افزار

SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند که نتایج در دو قسمت نتایج توصیفی و استنباطی ارائه خواهد شد.

یافته‌های تحقیق

در این بخش به تحلیل اطلاعات بدست آمده از پرسشنامه پرداخته شده و متغیرهای تحقیق مورد بررسی قرار می‌گیرند.

الف- یافته‌های توصیفی

یافته‌های مندرج در جدول (۱) نشان می‌دهد که میانگین سن افراد جویای کار ۲۹/۵ سال بوده، جوان‌ترین آنها ۱۸ سال و مسن‌ترین آنها ۳۵ سال سن داشته است. بیشترین فراوانی مربوط به رده سنی ۲۶ تا ۳۰ تعلق داشته و کمترین فراوانی مربوط به گروه سنی ۳۰-۳۵ سال بوده است.

جدول (۱)- توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس متغیر سن

متغیر	طبقه	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
سن	۲۰-۲۵	۲۳	۳۲/۸	۳۲/۸
	۲۶-۳۰	۳۵	۵۰	۸۲/۸
	۳۰-۳۵	۱۲	۱۷/۲	۱۰۰
	کل	۷۰	۱۰۰	

میانگین (سال): ۲۹/۵ انحراف معیار: ۷/۹۷ حداقل: ۱۸ حداکثر: ۳۴ منبع: یافته‌های تحقیق

یافته‌های پژوهش حاصل از بررسی پاسخگویان بر اساس متغیر سطح تحصیلات حاکی از آن است که ۱۰ درصد پاسخگویان دارای مدرک سیکل و پایین تر، ۲۴/۳ درصد دیپلم، ۲۸/۵ درصد فوق دیپلم، ۳۱/۵ درصد لیسانس و ۵/۷ درصد فوق لیسانس بوده اند (جدول ۲).

جدول (۲) - توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس متغیر سطح تحصیلات

سطح تحصیلات	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
سیکل و پایین تر	۷	۱۰	۱۰
دیپلم	۱۷	۲۴/۳	۳۴/۳
فوق دیپلم	۲۰	۲۸/۵	۶۲/۸
لیسانس	۲۲	۳۱/۵	۹۴/۳
فوق لیسانس	۴	۵/۷	۱۰۰
جمع	۷۰	۱۰۰	

منبع: یافته‌های تحقیق.

نتایج بررسی مطالعه در مورد کانال‌ها یا راه‌های افزایش آگاهی پاسخگویان در مورد تعاونی‌ها و فعالیت‌های مربوط به آن نشان می‌دهد که مهمترین کانال افزایش آگاهی پاسخگویان در مورد تعاونی‌ها، "اخبار و گزارش‌های تلویزیونی" بوده و در مقابل "دروس دانشگاهی" کمترین اهمیت را داشته است (جدول ۳).

جدول (۳) - کانال‌های مؤثر برای آگاهی پاسخگویان در

مورد تعاونی‌ها و فعالیت‌های بخش تعاون

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه ای	کانال
۱	۲۶/۹	۰/۸۱	۳/۰۱	اخبار و گزارش‌های تلویزیونی
۲	۲۷/۴	۰/۸۵	۳/۱	گفتگوهای دوستانه
۳	۲۵/۹	۰/۷۹	۳/۰۵	مطبوعات
۴	۳۲/۱	۰/۹۳	۲/۸۹	مطالعه کتابها و نشریات
۴	۳۶/۶	۰/۹۹	۲/۷۰	سایت‌های اینترنتی
۵	۶۲/۷	۱/۲۱	۱/۹۳	سؤال از اساتید
۶	۷۹/۲	۱/۴۱	۱/۷۸	شرکت در سمینارها
۷	۱۱۳/۴	۱/۵۲	۱/۳۴	دروس دانشگاهی

منبع: یافته‌های تحقیق

سطح نگرش، دانش و آگاهی پاسخگویان پیرامون بخش تعاون در قالب طیف لیکرت مورد بررسی قرار گرفته است. به منظور گروه‌بندی پاسخگویان در این رابطه از روش Interval

داده‌های به دست آمده بر اساس محاسبه میانگین و انحراف معیار به چهار سطح به شرح زیر تقسیم شده است: (صدیقی و درویش نیا، ۱۳۸۱: ۶۹).

$$A < \text{Mean} - SD : \text{ضعیف} = A$$

$$\text{Mean} - SD < B < \text{Mean} : \text{نسبتاً ضعیف} = B$$

$$\text{Mean} < C < \text{Mean} + SD : \text{نسبتاً قوی} = C$$

$$\text{Mean} + SD < D : \text{قوی} = D$$

جدول (۴) - توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس سطح دانش و آگاهی آنها پیرامون بخش تعاون

متغیر	سطح دانش	فراوانی	درصد فراوانی	درصد جمعیتی
سطح دانش	ضعیف	۳۳	۴۷/۱	۴۷/۱
	نسبتاً ضعیف	۲۵	۳۵/۷	۸۲/۸
	نسبتاً قوی	۹	۱۲/۸	۹۵/۷
	قوی	۳	۳/۴	۱۰۰
	جمع	۷۰	۱۰۰	---

منبع: یافته‌های تحقیق

یافته‌های حاصل از گروه‌بندی افراد بر اساس نگرش آنها نسبت به فعالیت‌های بخش تعاون نشان می‌دهد که نگرش ۱۴/۲ درصد منفی، نگرش ۲۰ درصد نسبتاً منفی، نگرش ۴۲/۸ درصد نسبتاً مثبت و نگرش ۲۲/۸ درصد مثبت بوده است (جدول ۵).

جدول (۵) - نگرش پاسخگویان نسبت به انجام فعالیت‌های بخش تعاون

نوع نگرش	فراوانی	درصد
منفی	۱۰	۱۴/۳
نسبتاً منفی	۱۴	۲۰
نسبتاً مثبت	۳۰	۴۲/۸
مثبت	۱۶	۲۲/۹
جمع	۷۰	۱۰۰

منبع: یافته‌های تحقیق

یافته‌های حاصل از بررسی گرایش پاسخگویان نسبت به انجام فعالیت‌های بخش تعاون نشان می‌دهد که ۱۱/۴ درصد گرایش خیلی کم، ۱۴/۳ درصد گرایش کم، ۲۰ درصد گرایش متوسط، ۲۵/۷ درصد گرایش زیاد و ۲۸/۹ درصد گرایش خیلی زیاد را بیان کرده‌اند (جدول ۶).

جدول (۶) - گرایش پاسخگویان نسبت به انجام فعالیت‌های بخش تعاون

میزان گرایش	فراوانی	درصد
خیلی کم	۸	۱۱/۴
کم	۱۰	۱۴/۳
متوسط	۱۴	۲۰
زیاد	۱۸	۲۵/۷
خیلی زیاد	۲۰	۲۸/۹
جمع	۷۰	۱۰۰

منبع: یافته‌های تحقیق

ب) آزمون فرضیه‌های تحقیق

سن و تمایل به انجام فعالیت‌های تعاونی: رابطه بین سن افراد مورد مطالعه و گرایش آنها نسبت به انجام فعالیت‌های تعاونی مورد بررسی قرار گرفت و نتایج آن در جدول ۷ بیان شده است. همانگونه که نتایج نشان می‌دهد در سطح ۵٪ خطا رابطه آماری معنی‌داری بین سن افراد مورد مطالعه و گرایش آنها نسبت به انجام فعالیت‌های تعاونی مشاهده نشده است. به عبارت دیگر با افزایش یا کاهش سن افراد مورد مطالعه گرایش آنها نسبت به انجام فعالیت‌های تعاونی به طور معنی‌دار تغییر نکرده است (جدول ۷).

جدول (۷) - بررسی همبستگی بین سن افراد با تمایل آنها نسبت به انجام فعالیت‌های تعاونی

متغیر ۱	متغیر ۲	نوع ضریب همبستگی	ضریب همبستگی	سطح معنی‌داری
گرایش نسبت به انجام فعالیت‌های تعاونی	سن	پیرسون	۰/۰۴۷ NS	۰/۸۶۴

منبع: یافته‌های تحقیق

** : معنی داری در سطح ۱ درصد * : معنی داری در سطح ۵ درصد NS : عدم وجود رابطه معنی‌دار بین دو متغیر

جنسیت و تمایل به انجام فعالیت‌های تعاونی: به منظور مقایسه تمایل پاسخگویان زن و مرد نسبت به انجام فعالیت‌های تعاونی از آزمون من وایت نی استفاده شد و نتایج در جدول ۸ ارائه شده است. نتایج نشان می‌دهد که بین گرایش زنان و مردان در مورد انجام فعالیت‌های تعاونی تفاوت معنی‌داری وجود نداشته است.

وضعیت تأهل و تمایل به انجام فعالیت‌های تعاونی: همچنین به منظور مقایسه گرایش پاسخگویان مجرد و متأهل نسبت به انجام فعالیت‌های تعاونی از آزمون من وایت نی استفاده شد و نتایج در جدول ۸ بیان شده است. بر اساس این نتایج، بین گرایش افراد مجرد و متأهل در مورد انجام فعالیت‌های تعاونی تفاوت معنی‌داری وجود داشته و با توجه به میانگین می‌توان گفت که افراد متأهل گرایش بیشتری به انجام فعالیت‌های تعاونی داشته‌اند. این می‌تواند به این دلیل باشد که به علت مسئولیت‌پذیری بیشتر افراد متأهل، این افراد تمایل بیشتری به انجام کارهای اقتصادی در قالب تعاونی‌ها دارند.

جدول (۸) - بررسی همبستگی بین جنسیت و وضعیت تأهل با تمایل به انجام فعالیت‌های تعاونی

متغیر مستقل	متغیر وابسته	گروه‌ها	نوع آزمون	میانگین	مقدار من وایت نی	سطح معنی‌داری
جنسیت	گرایش	زن	آزمون من وایت نی	۳/۱۱	۰/۵۰۸ ns	۰/۶۱۲
		مرد		۳/۱۴		
وضعیت تأهل	گرایش	مجرد		۳/۲۳	۱/۴۵*	۰/۰۴۵
		متأهل		۳/۴۱		

منبع: یافته‌های تحقیق

*: معنی‌داری در سطح ۱ درصد * : معنی‌داری در سطح ۵ درصد ns: عدم وجود رابطه معنی‌دار بین دو متغیر

سطح تحصیلات و تمایل به انجام فعالیت‌های تعاونی: به منظور بررسی رابطه بین سطح تحصیلات کارجویان و تمایل آنها به انجام فعالیت‌های تعاونی از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد. نتایج این ضریب همبستگی در جدول ۹ قابل مشاهده است و بر اساس این نتایج، بین سطح تحصیلات افراد و گرایش آنها به انجام فعالیت‌های تعاونی ارتباط منفی معنی‌دار در سطح

۱ درصد خطا وجود داشته است. این بدان معناست که با افزایش سطح تحصیلات افراد، تمایل آنها به انجام کارهای تعاونی کاهش می‌یابد که این امر نیاز به آسیب‌شناسی دارد. شاید این عدم تمایل به اشتغال از سوی فارغ‌التحصیلان مدرک بالا، به این دلیل باشد که برای آنها مشاغل بهتری با سطح دستمزدهای بالاتر در ادارات دیگر وجود دارد. باید بررسی کرد که این عدم گرایش ناشی از چه عواملی است و در جهت رفع آنها تلاش نمود.

نگرش و تمایل به انجام فعالیت‌های تعاونی: همچنین رابطه بین نگرش کارجویان نسبت به تعاون و تمایل آنها به انجام فعالیت‌های تعاونی با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون مورد بررسی قرار گرفت. نتایج مندرج در جدول ۹ نشان می‌دهد که بین نگرش کارجویان نسبت به تعاون و تمایل آنها به انجام فعالیت‌های تعاونی ارتباط مثبت معنی‌دار در سطح ۱ درصد خطا وجود داشته است. این نتیجه نشان می‌دهد که افرادی که از نگرش مساعدتری نسبت به بخش تعاون و فعالیت‌های تعاونی برخوردار بوده‌اند، تمایل بیشتری نیز به این فعالیت‌ها نشان داده‌اند. همچنین این یافته تحقیق می‌تواند گواهی بر موافقت گروه مورد بررسی با قابلیت‌ها و توانمندی‌های این بخش بویژه در بعد اشتغالزایی و ضرورت توسعه آن در راستای دستیابی به اهداف این بخش باشد.

دانش و آگاهی و تمایل به انجام فعالیت‌های تعاونی: در ادامه ارتباط بین دانش و آگاهی کارجویان نسبت به تعاون و تمایل آنها به انجام فعالیت‌های تعاونی با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون مورد بررسی قرار گرفت. نتایج آن نشان می‌دهد که بین این دو متغیر رابطه مثبت معنی‌دار در سطح ۵ درصد خطا وجود داشته است (جدول ۹). به بیانی دیگر با بهبود دانش و آگاهی کارجویان نسبت به تعاون، تمایل آنها به انجام فعالیت‌های تعاونی افزایش یافته است. بر همین اساس می‌توان گفت باید تلاش شود شرایطی را فراهم کرد تا کارجویان بتوانند آگاهی‌های خود را در رابطه با تعاونی‌ها افزایش دهند.

اعتماد اجتماعی و تمایل به انجام فعالیت‌های تعاونی: ارتباط بین اعتماد اجتماعی کارجویان و تمایل آنها به انجام فعالیت‌های تعاونی با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون مورد بررسی قرار گرفت. نتایج جدول ۹ نشان می‌دهد که بین اعتماد اجتماعی کارجویان و تمایل آنها به انجام فعالیت‌های تعاونی ارتباط مثبت معنی‌دار در سطح ۵ درصد خطا وجود داشته است.

میزان سرمایه و تمایل به انجام فعالیت‌های تعاونی: ارتباط بین میزان سرمایه کارجویان

و تمایل آنها به انجام فعالیت‌های تعاونی نیز با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون مورد بررسی قرار گرفت. نتایج مندرج در جدول ۹ نشان می‌دهد که بین میزان سرمایه کارجویان و تمایل آنها به انجام فعالیت‌های تعاونی ارتباط معنی‌دار در سطح ۵ درصد خطا مشاهده نشده است.

جدول (۹) - بررسی همبستگی بین ویژگی‌های پاسخگویان با گرایش آنها نسبت به انجام فعالیت‌های تعاونی

متغیر ۱	متغیر ۲	نوع ضریب همبستگی	ضریب همبستگی	سطح معنی‌داری
گرایش پاسخگویان نسبت به انجام فعالیت‌های تعاونی	سطح تحصیلات	اسپیرمن	* * ۰/۷۸۸ -	۰/۰۰۱
	نگرش کارجویان نسبت به تعاون	پیرسون	* * ۰/۷۵۱	۰/۰۰۰
	دانش و آگاهی کارجویان نسبت به تعاون	پیرسون	* ۰/۴۳۲	۰/۰۲۳
	اعتماد اجتماعی کارجویان	پیرسون	* ۰/۲۶۷	۰/۰۴۱
	میزان سرمایه کارجویان	پیرسون	ns ۰/۱۳۲	۰/۰۷۵

منبع: یافته‌های تحقیق

* * : معنی داری در سطح ۱ درصد * : معنی داری در سطح ۵ درصد ns: عدم وجود رابطه معنی‌دار بین دو

متغیر

ج) - رگرسیون چند گانه

در این قسمت به منظور شناخت بیشتر عوامل مؤثر بر تمایل پاسخگویان نسبت به انجام فعالیت‌های تعاونی از رگرسیون چند گانه گام به گام استفاده شد. هدف از انجام رگرسیون بررسی تأثیر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته، پیش‌بینی تغییرات متغیر وابسته از طریق متغیرهای مستقل و تعیین سهم هر کدام از متغیرهای مستقل در تبیین واریانس متغیر وابسته می‌باشد. بدین منظور کلیه متغیرهایی که در تحلیل همبستگی رابطه معنی‌داری با متغیرهای وابسته داشتند را وارد معادله رگرسیون کرده، سپس تأثیر هر یک از متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته مورد بررسی قرار گرفته

است.

همان‌طور که در جدول ۱۰ مشاهده می‌شود آماره فیشر (F) در سطح ۱ درصد معنی‌دار بوده لذا می‌توان این استنباط را از آن داشت که حداقل یکی از ضرایب رگرسیون مخالف صفر است و می‌توان با استفاده از آن، معادله رگرسیونی مدل را ترسیم کرد. ضریب تعیین مدل (R^2) نیز نشان‌دهنده این مطلب است که ۵۶ درصد از تغییرات متغیر وابسته به وسیله متغیرهای مستقل موجود در مدل تبیین شده است. همچنین مقادیر ستون سطح معنی‌داری (Sig) جدول ۱۰ نشان می‌دهد که متغیرهای وضعیت تأهل، سطح تحصیلات، نگرش کارجویان نسبت به تعاون، دانش و آگاهی کارجویان نسبت به تعاون اثر معنی‌داری بر متغیر وابسته داشته‌اند. همچنین با توجه به ضریب بتا می‌توان استنباط کرد که متغیر سطح تحصیلات تأثیرگذارترین متغیر بر گرایش پاسخگویان نسبت به انجام فعالیت‌های تعاونی بوده است.

جدول ۱۰- رگرسیون چندگانه بررسی عوامل مؤثر بر گرایش پاسخگویان نسبت به انجام فعالیت‌های تعاونی

Sig	T	Beta	B	
۰/۰۰۰	۸/۲۴۴	-	۳/۷۸۸	ضریب ثابت
۰/۰۱۸	۲/۸۶۱	۰/۰۶۵	۰/۱۲۸	وضعیت تأهل
۰/۰۰۲	-۴/۵۳۳	۰/۲۷۶	-۰/۳۱۱	سطح تحصیلات
۰/۰۰۲	۴/۴۷۷	۰/۰۷۸	۰/۱۸۳	نگرش کارجویان نسبت به تعاون
۰/۰۱۸	۲/۵۳۳	۰/۱۴۵	۰/۲۲۷	دانش و آگاهی کارجویان نسبت به تعاون

$$R^2 = ۰/۵۶$$

$$F = ۱۳/۵۶۶$$

$$sig = ۰/۰۰۰$$

منبع: یافته‌های تحقیق.

نتیجه‌گیری و پیشنهادات

یکی از راه‌های عملی در جهت کاهش نرخ بیکاری به خصوص در میان قشر تحصیل‌کرده دانشگاهی، تعاون و همکاری میان افراد در قالب شرکت‌های تعاونی است. در شرایط حاضر اهمیت ایجاد اشتغال با توجه به جمعیت و نرخ رشد بیکاری از سویی، و نقش اقتصادی تعاونی از سوی دیگر باعث شده است که توانمندسازی افراد با ایجاد تعاونی‌های کارآفرین و اشتغالزا،

رهیافت بسیار کارآیی در کشورهای در حال توسعه بوده که نتیجه آن رشد اقتصادی و اشتغال‌زایی تعاونی‌ها را به همراه داشته باشد. در همین راستا شناخت آگاهانه و گرایش مثبت کارجویان خصوصاً فارغ‌التحصیلان دانشگاهی از مزایای بخش تعاون و انجام کارهای جمعی برای دستیابی به اهداف بزرگ، از مهمترین مباحثی است که می‌بایست مورد توجه قرار گیرد. چون گرایش فارغ‌التحصیلان به بخش تعاون و اقدام آنان برای تشکیل تعاونی از طرفی موجب تقویت و گسترش بخش تعاون و افزایش ضریب رقابت‌پذیری این بخش در مقایسه با سایر بخش‌های اقتصادی گردیده و از طرف دیگر بحران بیکاری و پیامدهای ناخوشایند این معضل را در جامعه کاهش می‌دهد. بنابراین با توجه به اهمیت موضوع، تحقیق حاضر در پی آن بود که مشخص نماید کارجویان در شهرستان شیراز، تا چه اندازه با بخش تعاون آشنا بوده، میزان گرایش آنها به انجام فعالیت‌های تعاونی به چه میزان می‌باشد و چه عواملی بر گرایش مثبت ایشان به این موضوع مؤثر است، تا بر مبنای آن، زمینه مناسبی برای برنامه‌ریزی جهت توسعه فعالیت‌های اشتغال‌زا در قالب تعاونی فراهم آید.

نتایج آمار توصیفی حاکی از آن است که میانگین سن افراد جویای کار ۲۹/۵ سال بوده، ۶۴/۳ درصد افراد مورد مطالعه مجرد و ۳۵/۷ درصد آنها متأهل بوده‌اند. ۵۵ درصد افراد مورد مطالعه مرد و ۴۵ درصد آنها زن بوده‌اند. بیشترین فراوانی مربوط به افراد با مدرک تحصیلی فوق لیسانس بوده و کمترین فراوانی به افراد با مدرک لیسانس تعلق داشته است. بر مبنای یافته‌های تحقیق، افراد مورد مطالعه نظر نسبتاً مساعدی نسبت به بخش تعاون و انجام فعالیت‌های اقتصادی در بستر نظام تعاونی دارند. همچنین نتایج آزمون فرضیه‌های تحقیق حاکی از آن است که بین سن پاسخگویان، سطح تحصیلات، نگرش و دانش آنها نسبت به تعاون با گرایش آنها نسبت به انجام فعالیت‌های تعاونی ارتباط معنی‌داری وجود دارد. نتایج رگرسیون چندگانه نیز نشان داد که متغیر سطح تحصیلات، تأثیرگذارترین متغیر بر گرایش پاسخگویان نسبت به انجام فعالیت‌های تعاونی بوده است.

بر اساس نتایج فوق که می‌تواند به عنوان شناختی از وضعیت تمایل کارجویان شهرستان شیراز به انجام فعالیت‌های تعاونی، مسائل و مشکلات آنها، ملاک برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری قرار گیرد، پیشنهاداتی به شرح زیر ارائه می‌شود:

۱- بر مبنای نتایج پژوهش، افراد مورد بررسی نگرش نسبتاً مساعدی نسبت به بخش تعاون و انجام فعالیت اقتصادی در بستر نظام تعاونی دارند. بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت که در بین جامعه مورد نظر در این پژوهش، نیاز کمتری برای ایجاد نگرش مثبت نسبت به ماهیت بخش تعاون و فعالیت در این بخش وجود داشته و پیشنهاد می‌شود با گذر از برنامه‌هایی که صرفاً به ایجاد نگرش مثبت نسبت به اصل مقوله تعاون می‌پردازند، معرفی بیشتر کارکردها و قابلیت‌های تخصصی بخش تعاون در کشور بویژه در حوزه فعالیت‌های دانشگاهیان و دانش‌آموختگان در دستور کار برنامه‌های اطلاع‌رسانی و آگاه‌سازی این گروه‌ها قرار گیرد.

۲- با توجه به رابطه مثبت و معنی‌دار بین گرایش پاسخگویان نسبت به تعاونی و فعالیت‌های تعاونی، هر چه قدر بتوان شرایطی را فراهم آورد تا دانش‌آموختگان و کارجویان بتوانند آگاهی‌های خود را از مؤلفه‌های اصلی تعاونی‌ها و بویژه تعاونی‌های اشتغالزای موفق، افزایش دهند، می‌توان گرایش آنها را نیز در این زمینه ارتقاء بخشید. همچنین با توجه به نتایج پژوهش مبنی بر تأثیر فعالیت‌های اطلاع‌رسانی و آگاه‌سازی در افزایش تمایل دانش‌آموختگان و کارجویان به فعالیت در تعاونی‌ها، توصیه می‌شود با تداوم اقدامات آموزشی و آگاه‌سازی دانش‌آموختگان و کارجویان در سطح وسیع، به افزایش گرایش آنها به فعالیت در بستر تعاونی به عنوان یکی از اهداف نهضت تعاون کمک شود.

۳- از آنجا که طبق نتایج تحقیق، سطح دانش و آگاهی کارجویان پیرامون بخش تعاون و فعالیت‌های تعاونی ضعیف است، بنابراین، پیشنهاد می‌شود که با برنامه‌ریزی‌های مختلفی نظیر برگزاری دوره‌های آموزشی، تدوین ماده درسی تعاون و همکاری با مدارس و دانشگاه‌ها، تشکیل مراکز مشاوره و توسعه تعاون در دانشگاه‌ها، برگزاری تورهای علمی و بازدیدهای کارجویان و دانشجویان از شرکت‌های تعاونی اشتغال‌زا و موفق، گذراندن دوره‌های کارورزی و کارآموزی دانشجویان در شرکت‌های تعاونی در راستای آشنایی بیشتر با این بخش و تعریف فرصت‌های شغلی مناسب در این بستر، تهیه کتابچه و بروشورهای گوناگون از تعاونی‌ها و مسائل آن و برگزاری نمایشگاه‌هایی در زمینه دستاوردهای تعاونی‌ها میزان آگاهی و شناخت مردم از تعاونی‌ها را افزایش داده و آن را ترسیم کرد. همچنین با توجه به اینکه کارجویان عنوان داشته‌اند که رسانه تلویزیون

مهمترین منبع کسب اطلاعات آنها بوده است، بویژه پیشنهاد می‌گردد با تهیه و تدوین برنامه‌های تخصصی تعاونی در تلویزیون، زمینه آشنایی هر چه بیشتر افراد فراهم آورده شود.

۴- طبق یافته‌های تحقیق، بین سطح تحصیلات افراد و گرایش آنها به انجام فعالیت‌های تعاونی ارتباط معنی‌دار منفی در سطح ۱ درصد خطا وجود داشته است. این بدان معناست که با افزایش سطح تحصیلات افراد، تمایل آنها به انجام کارهای تعاونی کاهش می‌یابد، که این امر نیاز به آسیب‌شناسی دارد. شاید این عدم تمایل به اشتغال از سوی فارغ‌التحصیلان مدرک بالا به این دلیل باشد که برای آنها مشاغل بهتری با سطح دستمزدهای بالاتر در ادارات دیگر وجود دارد. باید مطالعات و پژوهش‌های انجام گیرد تا براساس نتایج آنها، مشخص کرد که این عدم گرایش ناشی از چه عواملی است و در جهت رفع آنها تلاش نمود.

منابع

- احمدپور داریانی، م، و عرفانیان، ا. (۱۳۸۶)، نقش و جایگاه کارآفرینی در نیل به رشد و توسعه اقتصادی، **ماهنامه بررسی مسائل و سیاست‌های اقتصادی**، معاونت امور اقتصادی، وزارت امور اقتصادی و دارایی، سال هفتم، شماره‌های ۶۹ و ۷۰، صص ۱۹-۱.
- اردکانی، س.، توکلی، ح. و ده موبد، ب. (۱۳۸۷)، موانع کارآفرینی و اشتغال در تعاونی‌ها، مطالعه دیدگاه‌های مدیران تعاونی‌های استان یزد، **ماهنامه تعاون**، شماره ۱۹۶، صص ۵۵-۳۷.
- بارانی، ش. اطهری، ز. و زرافشانی، ک. (۱۳۸۸)، بررسی دلایل گرایش به کارآفرینی دانشجویان علمی-کاربردی کشاورزی (مطالعه موردی: استان کرمانشاه)، **مجله توسعه کارآفرینی**، سال ۲، شماره ۶، صص ۹۵-۷۳.
- برهانی، م. (۱۳۸۵). اشتغالزایی و کارآفرینی، ویژگی مهم تعاونی‌های روستایی، **نشریه کشاورزی و صنعت**، شماره ۴۳، صص ۹۶-۸۱.
- جباری، م. (۱۳۸۹)، بررسی نقش تعاونی‌های کشاورزی بر ایجاد اشتغال و تولید در استان فارس، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.
- زاهدی مازندرانی، م. ج. (۱۳۸۳)، ضرورت‌های کارکردی توسعه اشتغال در بخش کشاورزی، **اقتصاد کشاورزی و توسعه**، شماره ۴۵، صص ۳۹-۲۴.

- شهبازی، م. و قربانی، فاطمه (۱۳۸۷)، بررسی میزان گرایش دانشجویان دانشگاه‌های تبریز به عضویت در تعاونی‌های اشتغالزا، **مجله جامعه‌شناسی**، سال اول، شماره یکم، صص ۲۸-۱۲.
- صابری‌فر، رستم (۱۳۹۱)، بررسی عوامل تأثیرگذار بر عضویت و مشارکت روستائیان در شرکت‌های تعاونی روستایی (موردشناسی: استان خراسان رضوی)، **جغرافیا و آمایش شهری- منطقه‌ای**، شماره ۴، صص ۷۶-۶۵.
- صدیقی، ح. و ا. احمدپور کاخک (۱۳۸۴)، **سنجش نگرش کشاورزان زعفران‌کار نسبت به تولید و توسعه کشت زعفران و بررسی مسایل و مشکلات آنها (مطالعه موردی شهرستان گناباد)**، دانشکده کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران.
- صدیقی، ح، و درویشی نیا، ع. (۱۳۸۱). بررسی میزان موفقیت شرکت‌های تعاونی تولید روستایی استان مازندران، **مجله علوم کشاورزی ایران**، دوره ۳۳، شماره ۲، صص ۸۰-۶۳.
- صدیقی، ع. (۱۳۸۹)، **بررسی راه‌های توسعه کارآفرینی در بخش تعاون و عوامل مؤثر بر آن در استان همدان**، تهران: وزارت تعاون، واحد تحقیقات، آموزش و ترویج.
- طهماسبی گنجور، ط. (۱۳۸۴)، تعاون و تأثیر آن بر بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاه، **مجله کار و جامعه**، شماره ۶۳، صص ۹۶-۷۸.
- ظهوری، ق. (۱۳۷۸)، **کاربرد روش‌های تحقیق علوم اجتماعی در مدیریت**، تهران: مؤسسه انتشاراتی میر.
- عباسی، م، و قورچیان، ن. (۱۳۸۸)، شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه تعاونی‌های دانش‌آموختگان، **فصلنامه رهبری و مدیریت آموزشی**، سال سوم، شماره ۲، صص ۱۷۰-۱۴۳.
- علیپور، ح و دهقانی، ک. (۱۳۹۱)، نگرش دانشجویان رشته‌های کشاورزی نسبت به فعالیت کارآفرینانه در قالب تعاونی‌های کشاورزی، **علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران**، دوره ۸، شماره ۲، صص ۱۰۳-۹۳.
- فرزین فر، م. (۱۳۸۴)، کارآفرینی و تعاون، **مجموعه مقالات منتخب اولین کنفرانس ملی تعاون، اشتغال و توسعه**، دانشگاه یزد.
- لهسایی‌زاده، ع. (۱۳۸۴)، **جامعه‌شناسی کشاورزی**، چاپ اول، تهران: انتشارات اطلاعات.
- مزروقی، ح. (۱۳۷۹)، نقش تشکل‌های تعاونی در افزایش اشتغال و رشد اقتصادی استان خوزستان، **مجموعه مقالات همایش شناخت استعدادهای بازرگانی- اقتصادی استان خوزستان**، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی.

- مهران‌فر، ص. (۱۳۸۴). بررسی شیوه‌های اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی و افراد جویای کار در تعاونی‌ها، **مجموعه مقالات منتخب اولین کنفرانس ملی تعاون، اشتغال و توسعه**، دانشگاه یزد.
 - نجفی، ب. (۱۳۸۸)، تجربیات جهانی در زمینه نقش تعاونی‌ها در کاهش فقر و اشتغال‌زایی، **تعاون**، سال بیستم، صص ۲۰-۱.
 - نیازی، م، گنجی، م؛ و کارکنان نصرآبادی، م. (۱۳۹۰)، تبیین نگرش مردم ایران نسبت به بخش تعاون و شرکت‌های تعاونی، **فصلنامه برنامه‌ریزی رفاه و توسعه اجتماعی**، شماره ۱۳، صص ۷۲-۵۵.
-
- Amit, R. H., & Zeitsma, J.(2001), *Moels of Self-Employment in a Competitive Market*, Venture Business, 17-19.
 - Bickford, D., Clap, J. and Vehorn, C.L., (1986), An Econometric Analysis of Regional Employment Effects of Federal Economic Development Programs, *Growth and Change*, Vol. 17, No. 1, PP. 1-16.
 - Caliendo, M., Fossen, F. M., Kritikos, A. S. (2011), Personality Characteristics and the Decision to Become and Stay Self-employed, *DIW Berlin Discussion Paper*, No 1113.
 - Coulter, M. (2005), *Entrepreneurship in Action* (2th ed.), Prentice Hall Pub. New Delhi, India.
 - Fulton, M. (1999). Cooperatives and Member Commitment, *The Finish Journal of Business Economics*, 418-437.
 - Johannisson, Bengt.(1998), *Entrepreneurship as a Collective Phenomenon SIRE*, Växjö University, Växjö, Sweden.
 - Thomas, A. S., & Mueller, S. L. (2000), A Case for Comparative Entrepreneurship: Assessing the Relevance of Culture, *Journal of International Business Studies*, 31(2), 287-301.
 - Guinnance, T.W.(2002), *Regional Organization in the German Cooperative Banking System in the Late 19th Century*, Department of Economics, Yale University.
 - Wong, P.K., Ho, Y.P., & Autio, E.(2005), Entrepreneurship, Innovation and Economic Growth: Evidence from GEM data, *Small Business Economics*, 24(3) 335.